

АНОТАЦІЯ

Голвазін О.М. Формування поліцентричного розвитку України в умовах територіальної концентрації економіки. На правах рукопису

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством. – Вищий навчальний заклад «Університет економіки та права «КРОК», Київ, 2018.

У дисертаційній роботі розглянуті питання теоретико-методичних засад дослідження поліцентричності розвитку і формування державної політики поліцентричного розвитку в Україні в умовах територіальної економічної концентрації.

Узагальнено теоретичні підходи до визначення сутності поліцентричності територіального розвитку, чинники, що зумовлюють моноцентричний або поліцентричний характер територіального розвитку. Досліджено та класифіковано ознаки поліцентричності територіального розвитку, удосконалено систематизацію показників її вимірювання. Систематизовано підходи до формування та реалізації державної політики поліцентричного територіального розвитку.

Досліджено характеристики поліцентричності територіального розвитку зарубіжних країн. Встановлено позитивний кореляційний зв'язок між рівнем поліцентричності країни та рівнем її соціально-економічного розвитку. Досліджено морфологічну та функціональну поліцентричність в Україні. Виявлено стійкий тренд моноцентричного територіального розвитку та зростання нерівності доступності та якості базових послуг, що визначає характер соціальної та економічної динаміки більшості міст і районів України.

Досліджено вплив фінансової децентралізації, об'єднання та співробітництва територіальних громад, територіально спрямованих інструментів державної регіональної політики на поліцентричність розвитку України. На основі аналізу тенденцій територіальної економічної концентрації та визначення міграційного потенціалу міст України запропоновано заходи щодо адаптації населених пунктів України до умов соціально-економічного розвитку. Розроблено концептуальну модель державної політики поліцентричного розвитку України, яка побудована з урахуванням нерівномірності економічного територіального розвитку і передбачає забезпечення доступності публічних послуг відповідної якості для фізичних та юридичних осіб по всій території країни шляхом створення відповідних інфраструктурних мереж, запровадження стандартизації послуг, здійснення децентралізації їх надання. Сформульовані пріоритетні напрями формування державної політики поліцентричного розвитку в Україні.

Ключові слова: *поліцентричність, територіальний розвиток, економічна концентрація, державна регіональна політика, агломерація, базові послуги, децентралізація.*

АННОТАЦИЯ

Голвазин О.Н. Формирование полицентрического развития Украины в условиях территориальной концентрации экономики. На правах рукописи

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.03 – экономика и управление национальным хозяйством.- Высшее учебное заведение «Университет экономики и права «КРОК», Киев, 2018.

В диссертационной работе рассмотрены вопросы теоретико-методических основ исследования полицентричности развития и формирования государственной политики полицентрического развития в Украине в условиях территориальной экономической концентрации.

Обобщены теоретические подходы к определению сути полицентричности развития, факторы, обуславливающие моноцентрический или полицентрический характер территориального развития. Исследованы и классифицированы признаки полицентричности развития, усовершенствована систематизация показателей ее измерения. Систематизированы подходы к формированию и реализации государственной политики полицентрического территориального развития.

Исследованы характеристики полицентричности территориального развития зарубежных стран. Установлена статистически значимая положительная связь между уровнем полицентричности страны и уровнем ее социально-экономического развития. Исследована морфологическая и функциональная полицентричность в Украине. Выявлен устойчивый тренд моноцентрического территориального развития и увеличения неравенства в доступности и качестве базовых услуг, который определяет характер социальной и экономической динамики большинства городов и районов Украины.

Исследовано влияние финансовой децентрализации, объединения и сотрудничества территориальных общин, территориально направленных инструментов государственной региональной политики на полицентричность развития Украины. На основе анализа тенденций территориальной экономической концентрации и определения миграционного потенциала городов Украины предложены меры по адаптации населенных пунктов Украины к условиям социально-экономического развития. Разработана концептуальная модель государственной политики полицентрического развития Украины, которая построена с учетом неравномерности экономического территориального развития и предусматривает обеспечение доступности публичных услуг соответствующего качества для физических и юридических лиц по всей территории страны путем создания соответствующих инфраструктурных сетей, внедрение стандартизации услуг, осуществление децентрализации их предоставления. Сформулированы приоритетные направления государственной политики формирования полицентрического развития в Украине.

Ключевые слова: *полицентричность, территориальное развитие, экономическая концентрация, государственная региональная политика, агломерация, базовые услуги, децентрализация.*

SUMMARY

The Formation of Polycentric Development of Ukraine in Conditions of Territorial Concentration of Economy. A manuscript

Dissertation for the degree of Candidate of economic sciences, specialty 08.00.03 - Economics and Management of National Economy. – Higher educational establishment “University of Economics and Law “KROK”, Kiev, 2018.

The thesis deals with matters of theoretical and methodological foundations of polycentric development researching and state polycentric development policy formation in Ukraine in conditions of territorial economic concentration.

Theoretical approaches to definition of the concept of polycentric development, factors that stipulate monocentric or polycentric way of spatial development are generalised. Attributes of polycentricity are studied and classified, systematisation of its measurement indicators is improved. Approaches to formation and implementation of state polycentric development policy are systematized.

Characteristics of polycentricity in foreign countries are studied. Positive relation between polycentricity level of a country and its socio-economic development level is specified. Morphological and functional polycentricity in Ukraine is examined. A persistent trend of monocentric territorial development and growing inequality in accessibility and quality of basic services in Ukraine is identified, which defines the direction of economic and social dynamic of most of Ukrainians cities and districts.

Impact of fiscal decentralisation, municipal consolidation and cooperation, place-based instruments of state regional policy on polycentric development of Ukraine is studied. Measures of adaptation of settlements to conditions of socio-economic development are proposed, based on analysis of territorial economic concentration trends and migration potential of Ukrainian cities. Conceptual model of state polycentric development policy of Ukraine is developed, taking into account the unevenness of territorial development and including provision of access to public services of adequate quality for individuals and businesses throughout all the territory of the country by creation of infrastructural networks, standardisation of services and decentralisation of their provision. Priority directions of formation of state polycentric development policy of Ukraine are formulated.

Keywords: *polycentricity, territorial development, economic concentration, state regional policy, agglomeration, basic services, decentralisation.*